

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 172. Quid dicendum sit de venditione, in qua intervenit fraus vel mendacium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

se bonâ fide vendere, spondendo indemnitate,
Tambur. l. 8. t. 3. c. 7. §. 9. n. 29. *Spor.* suprâ.

951 §. 4. Emptor tenetur venditori simplici
 ignaro manifestare bonitatem vel pretium me-
 eis, v. g. gemmæ, quam invenit & vendere vult,
 nesciens ejus pretium, alioquin emit pretio non
 justo, quia non tanto, quanti in communi æsti-
 matione valet, ita cum communi *Castrop.* n. 1.
 Quod si emens dicat, volo tam multum dare, si
 rem des & condones, si fortè valet suprâ, putant
Caj. Arm. & alii fati esse, sed merito cum aliis
 contradicunt *Mol. Lugo* d. 26. n. 137. *Spor.* n. 69,
 quia venditor sic non donat liberè sed ex pacto,
 quia emptor aliter non vult emere, ergo non est
 condonatio gratuita sed involuntaria.

952 §. 5. Quando res communi æstimatione va-
 lis, prius post venditionem cognoscitur esse pre-
 tiosa, si empta sit isto communi pretio, justè re-
 tinetur, uti si vas aliquod communiter putabatur
 esse æneum, quod postea invenitur fuisse ex parte
 aureum, emens communi pretio non tenetur
 postea aliquid superaddere, *Tambur.* §. 11. n. 41.
Spor. n. 71. Ratio est, quia quamvis fuerit error
 in substantia physica, tamen non fuit in morali,
 id est, non fuit error in illa substantia, prout
 substabat commercio humano, nam communi-
 ter putabatur ænea, res autem justè emitur tantis
 quanti æstimatur communiter, sicque nunc per
 emptionem justâ transit in dominium ementis.

953 Q. 172. Quid dicendum sit de venditione, in
 qua intervenit fraus vel mendacium. R. §. 1. Si ven-
 das quid pro quo, v. g. pharmacopola, ne cogatur
 tur fateri se non habere certas species petitas, si
 suppo-

supponat alias , injustus est peccatque graviter vel leviter pro ratione damni vel periculi ægro causati.

§. 2. Vendens mercem pretio infimo , sed ⁹⁵⁴ tradens minorem mensuram , ita tamen , ut spectatâ etiam diminutione mensuræ maneat intra fines justii pretii , adhuc est injustus , inquit *Spor. n. 75.* , & tenetur restituere , tum emptori , quia non stat contractu , quem cum illo iniit de tradenda integra mensura , tum aliis Mercatoribus , qui jus habent , ut ementes per talem fraudem à suis officinis non abstrahantur.

§. 3. Si fraude vel mendacio inducas emptorem ad emendum majori pretio , quàm empturus esset , facis injuriam , & teneris restituere , quamvis pretium , quod dedit , adhuc fuerit intra fines justii pretii , ita *Castrop. d. 5. p. 35.* Ratio est , quia agis contra jus , quod quisque habet , ut fraude vel mendacio non inducatur in aliquod damnum. Ob eandem rationem es injustus & teneris restituere , si fingas literas , vel spargas falsum rumorem de obsidenda urbe , de navibus submersis , quæ tales merces advehabant , aliisque similibus , & ideò carius vendas merces tuas , ita *Rebell. & Castrop.* Si tamen pretium auctum jam sit falso rumore non causato à te , *Med. & Graff.* te excusant à restitutione , si fuisti inscius fraudis , non excusant autem , si fuisti conscius ; Consequentius tamen dicerent , inquit *Castrop. n. 5.* , quòd in utroque vel neutro casu excuseris , nam supposito errore venditur pretio secundùm vulgi æstimationem constituto

tuto, hinc veriùs putat *Castrop.* cum *Rebell.* & aliis in utroque casu te teneri restituere, nam idem pretium nequit esse justum & injustum respectu diversorum, sed respectu illorum, quorum rumoris sunt causa, est injustum, ergo etiam respectu aliorum: & ratio à priori est, quia pretium, quod falsis & iniquis rumoribus introducitur, non est voluntariè à Rep. constitutum nec approbatum, ergo simpliciter est iniquum.

956 §. 4. Si tantùm diceres, aut etiam jurares, rem tibi pluris constare, te pluris vendidisse alii, te non posse vendere minoris &c., quamvis mens sic inducatur ad plùs dandum, non est obligatio restituendi, quia licet peccent sic mentientes aut jurantes, tamen satis notum est talli solere communiter dici ab illis, quamvis vera non sint, unde sibi imputet, qui credit, ita *Rebell.* & *Castrop.*

957 Q. 173. An mercator licitè possit merci admiscere substantiam alienam, v.g. piperi juniperos, ut picem. R. Potest, dummodo etiam proportionatè remittat de pretio, & merx idonea maneat ad consuetum usum, nec reddatur deterior quàm illa, quæ simili pretio venditur ab aliis, ita *Mol. Laym. Spor.* aliique 12. apud *Mendo* d. 3. n. 17. Addunt *Less. & Lop.*, si materia secundùm se deterior ita per industriam admisceatur, ut res meliùs temperetur, posse vendi consueto pretio, contradicunt tamen rectè pro praxi *Castrop.* d. 5. p. 6. n. 5. & p. 22. n. 4. aliique cum *Mendo* n. 22., quia sic daretur occasio injuriis, quisque enim facilè judicaret rem suam non obstante mixtione manere æquè bonam, aut fieri meliorem; specialiter autem de vino aqua mixto dicunt